

Opći porezni zakon

(Nar. nov., br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 42/20 i 114/22)

– izvadak iz propisa –

Napomena: u nastavku dajemo izvadak iz Općeg poreznog zakona, i to čl.12., čl. 12.a, od čl. 27. do 37., od čl. 45. do 50., od čl. 62. do 67., čl. 108. i čl. 109. koji se odnose na:

- prividni pravni poslovi, korištenje poreznih pogodnosti protivno svrsi zakona;
- odredbe o odgovornosti;
- stalnu poslovnu jedinicu nerezidenta, povezane osobe i dr.;
- poslovne knjige i evidencije poreznih obveznika;
- poreznu zastaru.

...

Prividni pravni poslovi

Članak 12.

Ako se prividnim pravnim poslom prikriva neki drugi pravni posao, tada je osnova za utvrđivanje porezne obveze prikriveni pravni posao.

Korištenje poreznih pogodnosti protivno svrsi zakona

Članak 12.a

(1) Porezni obveznik koji ostvaruje porezne pogodnosti koristeći porezni sustav kroz organizacijske oblike koji su oporezivi nižim propisanim poreznim stopama, a koji nisu bili namijenjeni za određenu skupinu poreznih obveznika, smatrat će se da koristi porezne pogodnosti protivno svrsi zakona, osobito u slučaju kada:

- 1) isplatelj primitka za posao koji ima obilježja nesamostalnog rada ugovara s poreznim obveznikom druge načine za obavljanje posla ili koristi organizacijske oblike koji su oporezivi nižim poreznim stopama
- 2) poduzetnik organizacijski oblik u kojem posluje učestalo mijenja, odnosno za svaki ugovoreni posao koristi jedan organizacijski oblik koji zatim zamjenjuje drugim, a koji je oporeziv nižim poreznim stopama ili izbjegava ispunjavanje drugih poreznih obveza
- 3) poduzetnik koristi povezana društva s isključivom svrhom korištenja niže porezne stope radi izbjegavanja plaćanja poreza ili smanjenja porezne obveze.

(2) U slučajevima iz stavka 1. točke 1. ovoga članka za porezne obveze koje će se obračunati kao da tih opisanih korištenja poreznih pogodnosti protivno svrsi zakona nije bilo, odgovara porezni obveznik koji se u tom odnosu smatra posloprimcem, a isplatelj primitka koji se u tom odnosu smatra poslodavcem odgovara kao jamac plata.

(3) Utvrđeni doprinosi pripisuju se osnovi osiguranja poreznog obveznika/posloprimca pri nadležnim zavodima.

(4) U slučajevima iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka za porezne obveze koje će se obračunati kao da tih opisanih korištenja poreznih pogodnosti protivno svrsi zakona nije bilo, odgovara fizička osoba koja stvarno upravlja svim povezanim društvima, a povezana društva odgovaraju za porezne obveze kao jamci platci.

(5) Obilježja nesamostalnog rada iz stavka 1. točke 1. ovoga članka određuju se u skladu s propisom kojim se uređuje porez na dohodak.

...

Odjeljak 2. ODREDBE O ODGOVORNOSTI

Odgovornost zastupanih osoba

Članak 27.

Zastupane osobe odgovaraju za neplaćeni i manje plaćeni porez i pripadajuće kamate koje su posljedica neizvršavanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa.

Odgovornost zastupnika

Članak 28.

Ako su zakonski zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti u obavljanju poslova počinili kazneno djelo utaje poreza ili sudjelovali u utaji poreza ili bespravno ostvarili smanjenje poreza ili druge porezne povlastice za zastupane osobe, tada se zastupnik ili upravitelj smatra poreznim jamcem za manje plaćeni porez i kamate.

Odgovornost osoba koje vode poslove društva i povezanih osoba

Članak 29.

(1) Članovi uprave i izvršni direktori društva kapitala odgovaraju kao porezni jamci ako pri vođenju poslova društva zlorabljavaju svoje ovlasti što ima za posljedicu nemogućnost ispunjenja obveza iz porezno-dužničkog odnosa i oštećenje poreznog tijela.

(2) Radnjama kojima se oštećuje porezno tijelo kao vjerovnik u porezno-dužničkom odnosu osobito se smatraju: preusmjeravanje novčanih tokova na druge pravne ili fizičke osobe radi izbjegavanja plaćanja poreznih obveza, korištenje društva radi postizanja ciljeva koje ne bi sam mogao postići, a koji su zabranjeni, umanjeno ili otuđenje imovine društva ako je isto za posljedicu imalo nemogućnost plaćanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa.

(3) Osobna odgovornost postoji i u slučaju osobe koja se koristi drugim osobama koje djeluju kao njegovi povjerenici, tako da se u društvu kao član iskazuje netko drugi, ali to čini po nalogu i uputama te osobe.

(4) Za podmirenje obveza društva, ali najviše do visine ostvarene koristi, supsidijarno odgovaraju i povezane osobe u čiju korist je poduzeto raspolaganje na štetu društva, što za posljedicu ima neispunjavanje obveze iz porezno-dužničkog odnosa.

Odgovornost članova trgovačkog društva

Članak 30.

(1) Članovi javnoga trgovačkoga društva i komplementari u komanditnome društvu odgovaraju za obveze društva osobno, solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom. Članovi gospodarskog interesnog udruženja odgovaraju za obveze udruženja cijelom svojom imovinom.

(2) Članovi društva s ograničenom odgovornošću, dioničari dioničkoga društva, komanditori u komanditnom društvu ne odgovaraju za obveze društva izuzev kada je to određeno zakonom.

(3) Onaj tko zlorabljiva okolnost da kao član trgovačkoga društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze.

(4) Smatra se da je ispunjena pretpostavka za odgovornost člana društva iz stavka 3. ovoga članka osobito:

- 1) ako koristi društvo za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen
- 2) ako koristi društvo da bi oštetio vjerovnike
- 3) ako protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina
- 4) ako u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanjuje imovinu društva, iako je znao ili morao znati da ono neće moći podmiriti svoje obveze.

Posebna odgovornost članova trgovačkog društva, osoba koje vode poslove društva i povezanih osoba**Članak 31.**

Smatra se da su ispunjene pretpostavke za odgovornost članova društva, osoba koje vode poslove društva, i povezanih osoba, osobito ako oni:

- 1) prividno ili besplatno prenesu imovinu na trgovačko društvo, koje su osnovali sami ili s drugim osobama ili na drugi način cijelu ili dio imovine prividno prodaju, optereće bez odgovarajuće protučinidbe ili ju besplatno ustupe povezanim osobama, oštete ju, unište ili učine neupotrebljivom
- 2) zaključče prividni pravni posao ili priznaju nepostojeću tražbinu osobama iz točke 1. ovoga članka
- 3) u suprotnosti s urednim i savjesnim gospodarenjem umanje imovinu ili prikriju imovinsko stanje, ne podnesu zakonom propisana godišnja izvješća, bez odgađanja, a najkasnije dvadeset i jedan dan od nastanka razloga koji poseban zakon određuje kao razlog za pokretanje stečajnog postupka ne zatraže da se takav postupak pokrene.

Odgovornost kod zlouporabe prava**Članak 32.**

Osobe iz članka 29., 30. i 31., te osobe iz članka 46., 47. i 49. ovoga Zakona, čija odgovornost je utvrđena rješenjem iz članka 177. stavka 6. ovoga Zakona, za nemogućnost plaćanja obveze iz porezno-dužničkog odnosa odgovaraju kao porezni jamci.

Odgovornost za neplaćanje poreza po odbitku**Članak 33.**

Tko je dužan obračunavati, obustavljati, uplaćivati i prijavljivati porez u ime i za račun druge osobe, za taj porez odgovara kao jamac platac.

Odgovornost za vjerodostojnost poslovnih knjiga**Članak 34.**

Tko sudjeluje u ispostavljanju neistinitih i nevjerođostojnih isprava ili u neurednom, neistinitom i nepravodobnom vođenju poslovnih knjiga, jamči za iznos manje plaćenog poreza i pripadajućih kamata nastalog kao posljedica takva njegova djelovanja.

Odgovornost preuzimatelja gospodarske cjeline**Članak 35.**

(1) Pri prijenosu vlasništva gospodarske cjeline, stjecatelj se smatra poreznim jamcem za:

- 1) porez čija se obveza plaćanja temelji na poslovanju gospodarske cjeline prije stjecanja
- 2) porez koji se plaća po odbitku (porez na dohodak od nesamostalnog rada) pod uvjetom da je obveza plaćanja tog poreza nastala u godini u kojoj je izvršen prijenos vlasništva gospodarske cjeline.
- (2) Jamstvo stjecatelja ograničeno je vrijednošću stečene imovine.
- (3) Iznimno, odredba stavka 1. točke 1. ovoga članka ne primjenjuje se na stjecanje u stečajnom i ovršnom postupku.

Odgovornost poreznog jamca**Članak 36.**

(1) Porezni jamac odgovara za porezni dug ako ga u roku nije platio porezni obveznik. Porezno tijelo pozvat će poreznog jamca na plaćanje poreznog duga.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako porezni jamac odgovara kao jamac platac, ako je sam utajio porez ili ako je sudjelovao u utaji poreza.

Odgovornost utajivača poreza i pomagatelja**Članak 37.**

Tko zbog utaje poreza, pomaganja ili prikrivanja utaje umanju ili ne iskaže poreznu obvezu, jamči za taj manje plaćeni ili utajeni porez i pripadajuće kamate.

...

Stalna poslovna jedinica nerezidenta**Članak 45.**

(1) U smislu ovoga Zakona stalnom poslovnom jedinicom smatra se stalno mjesto poslovanja putem kojega poduzetnik nerezident obavlja djelatnost u cijelosti ili djelomično.

(2) Stalnom poslovnom jedinicom poduzetnika nerezidenta smatraju se posebno:

- 1) mjesto uprave
- 2) podružnica
- 3) ured
- 4) tvornica
- 5) radionica i

6) rudnik, naftni ili plinski izvor, kamenolom i bilo koje drugo mjesto crpljenja prirodnih bogatstava.

(3) Gradilište ili građevinski ili montažni projekt čini stalnu poslovnu jedinicu nerezidenta samo ako traje dulje od šest mjeseci.

(4) Stalnom poslovnom jedinicom poduzetnika, nerezidenta, smatra se i pružanje usluga, uključujući savjetodavne ili poslovne usluge, od strane poduzetnika putem zaposlenika ili drugog osoblja koje je poduzetnik angažirao u tu svrhu, ali samo ako se takve djelatnosti nastavljaju (za isti ili povezani projekt) u razdoblju ili razdobljima koja ukupno traju dulje od tri mjeseca u bilo kojem dvanaestomjesečnom razdoblju.

(5) Neovisno o ostalim uvjetima i rokovima iz ovoga članka, može se oporezivati dobit ili dohodak koji poduzetnik nerezident ostvari od nekretnina (uključujući dobit ili dohodak od poljoprivrede ili šumarstva) koje se nalaze na području Republike Hrvatske.

(6) Neovisno o prethodnim odredbama ovoga članka, neće se smatrati da izraz »stalna poslovna jedinica« nerezidenta uključuje:

- 1) korištenje objekata isključivo u svrhu uskladištenja, izlaganja ili isporuke dobara ili robe koja pripada poduzetniku
- 2) održavanje zaliha dobara ili robe koja pripada poduzetniku isključivo u svrhu uskladištenja, izlaganja ili isporuke
- 3) održavanje zaliha dobara ili robe koja pripada poduzetniku isključivo u svrhu prerade koju obavlja drugi poduzetnik
- 4) održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo u svrhu kupnje dobara ili robe ili u svrhu prikupljanja podataka za poduzetnika
- 5) održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo u svrhu obavljanja bilo koje druge slične pripreme ili pomoćne aktivnosti za poduzetnika
- 6) održavanje stalnog mjesta poslovanja isključivo zbog bilo koje kombinacije aktivnosti spomenutih u točkama 1. do 5. ovoga stavka, pod uvjetom da je ta aktivnost ili, u slučaju ove točke, ukupna aktivnost stalnog mjesta poslovanja, pripreme ili pomoćne naravi.

(7) Odredba stavka 6. ovoga članka ne primjenjuje se kada stalno mjesto poslovanja koristi ili održava poduzetnik nerezident ako isti poduzetnik nerezident ili povezana osoba ili povezano društvo obavlja poslovanje na istom mjestu ili na drugom mjestu u Republici Hrvatskoj i

- a) to mjesto ili drugo mjesto čini stalnu poslovnu jedinicu poduzetnika ili povezanu osobu ili povezanog društva prema odredbama ovoga članka ili
- b) ukupna aktivnost, koja proizlazi iz kombinacije djelatnosti koje obavljaju dva poduzetnika na istom mjestu ili isti poduzetnik ili povezane osobe ili povezana društva na dva mjesta, nije pripreme ili pomoćne naravi, pod uvjetom da poslovne djelatnosti koje obavljaju dva poduzetnika na istom mjestu ili isti poduzetnik ili povezane osobe ili povezana društva na dva mjesta predstavljaju nadopunjujuće funkcije koje su dio jedinstvenog poslovanja.

(8) Neovisno od stavaka 1. i 2. ovoga članka, kad osoba djeluje u Republici Hrvatskoj u ime poduzetnika nerezidenta te pritom uobičajeno sklapa ugovore ili uobičajeno ima glavnu ulogu u postupku sklapanja ugovora koji se rutinski sklapaju bez značajne prinake od strane poduzetnika nerezidenta te se ugovori sklapaju:

- a) u ime poduzetnika ili
- b) za prijenos vlasništva ili za dodjeljivanje prava na korištenje, imovine koju posjeduje taj poduzetnik ili za koju taj poduzetnik ima pravo korištenja ili
- c) za pružanje usluga od strane tog poduzetnika,

smatra se da taj poduzetnik nerezident ima stalnu poslovnu jedinicu u Republici Hrvatskoj u pogledu svih djelatnosti koje ta osoba poduzme za poduzetnika nerezidenta, osim ako djelatnosti te osobe nisu ograničene na one navedene u stavku 6. ovoga članka. Ako bi se djelatnosti iz stavka 6. ovoga članka obavljale putem stalnog mjesta poslovanja (osim stalnog mjesta poslovanja na koje se primjenjuje stavak 7. ovoga članka), to stalno mjesto poslovanja ne bi činilo stalnu poslovnu jedinicu.

(9) Odredba stavka 8. ovoga članka ne primjenjuje se ako osoba koja djeluje u Republici Hrvatskoj u ime poduzetnika nerezidenta posluje kao zastupnik sa samostalnim statusom i djeluje za poduzetnika nerezidenta u okviru tog redovitog poslovanja. Ako osoba djeluje isključivo ili gotovo isključivo u ime jednog ili više poduzetnika s kojima je usko povezana, ta se osoba ne smatra zastupnikom sa samostalnim statusom u smislu ovoga stavka.

Povezana društva**Članak 46.**

Povezanim društvima u smislu ovoga Zakona smatraju se društva koja u međusobnom odnosu mogu stajati kao:

- 1) društvo koje u drugom društvu ima većinski udio ili većinsko pravo odlučivanja
- 2) ovisno i vladajuće društvo
- 3) društva koncerna
- 4) društva s uzajamnim udjelima koja su povezana tako da svako društvo ima više od četvrtine udjela u drugom društvu
- 5) društva povezana poduzetničkim ugovorima, i to: ugovorima o vođenju poslova društva, ugovorima o prijenosu dobiti te ostalim poduzetničkim ugovorima koji se upisuju u sudski registar.

Ovisno i vladajuće društvo**Članak 47.**

(1) Ovisno društvo je, u smislu ovoga Zakona, pravna osoba na koju druga pravna osoba (vladajuće društvo) može imati neposredno ili posredno prevladavajući utjecaj, odnosno nad kojom vladajuće društvo ima kontrolu.

(2) Vladajuće društvo je, u smislu ovoga Zakona, pravna osoba koja ima prevladavajući utjecaj na jedno ili više ovisnih društava.

(3) Svaka pravna osoba, koja je ovisna u odnosu na ovisno društvo, smatra se ovisnim društvom vladajućeg društva.

(4) Vladajuće društvo i sva njegova ovisna društva čine, u smislu ovoga Zakona, grupu povezanih društava.

(5) Pravne osobe između kojih postoji odnos kontrole, kod kojeg nije moguće jednoznačno utvrditi koje je ovisno, a koje vladajuće društvo, također se smatraju grupom povezanih društava.

Kontrola**Članak 48.**

(1) Kontrola je, u smislu ovoga Zakona, odnos vladajućeg i ovisnog društva, ili odnos između fizičke i pravne osobe kojim se ostvaruje isti ili sličan utjecaj kakav postoji u odnosu između vladajućeg i ovisnog društva.

(2) Smatra se da kontrola postoji ako vladajuće društvo u ovisnom društvu ispunjava najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

- 1) ima izravan ili neizravan većinski udio ili izravnu ili neizravnu većinu glasačkih prava
- 2) ima pravo izabrati, odnosno imenovati i/ili opozvati većinu članova uprave, odnosno većinu izvršnih direktora ili nadzornog, odnosno upravnog odbora
- 3) ima pravo provoditi ili provodi prevladavajući utjecaj
- 4) ima pravo upravljanja poslovnim i financijskim politikama društva na temelju ovlasti iz statuta ili društvenog ugovora ili nekog ugovora ili sporazuma
- 5) ima kontrolu nad više od 50 % glasačkih prava uspostavljenu na temelju sporazuma s drugim imateljima prava glasa ili
- 6) ima moć usmjeravanja većine glasova na sastancima uprave, izvršnih direktora, nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora ili odgovarajućega upravljačkog tijela društva.

Povezane osobe**Članak 49.**

(1) Povezane osobe, u smislu ovoga Zakona, su osobe kod kojih je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

- 1) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, kontrolu nad drugom ili drugima
- 2) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, značajan utjecaj na drugu ili druge
- 3) dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba između kojih ne postoji odnos kontrole iz točke 1. ovoga stavka ili značajan utjecaj iz točke 2. ovoga stavka, ali koje predstavljaju jedan rizik za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa jer su međusobno povezane tako da postoji velika vjerojatnost da zbog pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe može doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne ili više drugih osoba, jer se između njih provodi ili postoji mogućnost prijenosa gubitaka, dobiti ili sposobnosti za plaćanje
- 4) dvije ili više fizičkih i/ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik na način da ostvaruju kontinuitet djelatnosti u istom prostoru, koristeći istu opremu.

(2) Smatra se da postoji odnos povezanih osoba iz ovoga članka i između poreznog dužnika i: njegovog bračnog druga, njegovog krvnog srodnika u ravnoj liniji, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, po tabzini do istog stupnja bez obzira je li brak prestao ili nije, posvojitelja, posvojenika, skrbnika, osobe pod skrbništvom, staratelja, osobe pod starateljstvom te osobe koja s njime živi u zajedničkom kućanstvu.

(3) Ugovori i poslovni odnosi između povezanih osoba porezno će biti priznati samo onda ako bi i druge osobe koje nisu u takvom međusobnom odnosu pod istim ili sličnim okolnostima utvrdile takve ugovorne uvjete ili uspostavile takve poslovne odnose.

Obračun dobiti stalne poslovne jedinice**Članak 50.**

Ako se utvrđuje dobit stalne poslovne jedinice nerezidenta, stalnoj poslovnoj jedinici nerezidenta pripisuje se dobit koja se može očekivati u transakcijama s drugim dijelovima poduzetnika, kao da su odvojene i kao da se radi o samostalnim poduzetnicima koji se bave istim ili sličnim djelatnostima pod istim ili sličnim uvjetima. Pritom se uzimaju u obzir obavljene funkcije, imovina koja se koristi i preuzeti rizici od poduzetnika putem stalne poslovne jedinice i kroz druge dijelove poduzetnika.

...

Odjeljak 3. POSLOVNE KNJIGE I EVIDENCIJE POREZNIH OBVEZNIKA**Obveza izdavanja računa i vođenja poslovnih knjiga i evidencija****Članak 62.**

(1) Porezni obveznici dužni su izdavati račune te voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema propisima kojima se uređuje pojedina vrsta poreza.

(2) Računom se za potrebe oporezivanja smatra i svaka isprava kojom se obračunavaju isporuke bez obzira na to u kojem obliku i pod kojim nazivom je izdana.

(3) Porezni obveznici dužni su postupati prema odredbama stavka 1. ovoga članka i u slučaju kad su te knjige i evidencije dužni voditi i prema drugim propisima.

(4) Porezni obveznici koji isporuku dobara ili obavljanje usluga naplaćuju u gotovini obvezni su promet iskazivati potpuno, točno, pravodobno i uredno putem naplatnih uređaja ili na drugi odgovarajući način.

(5) Stalna poslovna jedinica strane osobe i pravna osoba čiji je osnivač strana osoba dužne su izdavati račune, voditi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja prema poreznim propisima koji se primjenjuju u Republici Hrvatskoj.

Računi za gotovinski promet**Članak 63.**

Računi za gotovinski promet, isječci vrpce ili potvrđnice iz naplatnih uređaja moraju sadržavati najmanje ove podatke:

- 1) broj i nadnevak izdavanja
- 2) ime (naziv), adresu i osobni identifikacijski broj poduzetnika koji je isporučio dobra ili obavio usluge te naznaku mjesta gdje je isporuka dobara ili usluga obavljena (broj prodajnog mjesta, poslovnog prostora, prodavaonice i sl.)
- 3) količinu i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga
- 4) ukupni iznos naknade i poreza razvrstani po poreznoj stopi.

Uporaba računa u elektroničkom obliku**Članak 63.a**

Porezni obveznik može izdati račun u elektroničkom obliku ako primatelj računa izričito ne odbija takav način ispostavljanja računa.

Izuzeće od obveze izdavanja računa**Članak 64.**

(1) Iznimno od članka 62. stavka 1. ovoga Zakona, računi se ne moraju ispostavljati ako se promet ostvaruje od priređivanja lutrijskih igara, igara klađenja, igara u casinima te na automatima za igre na sreću i zabavu, ako se pretežni dio vrijednosti prometa odnosi na maloprodaju dnevnog tiska, duhana i duhanskih prerađevina, maraka i drugih poštanskih vrijednosnica, ako se prodaja obavlja putem automata, ako se vlastiti poljoprivredni proizvodi proizvedeni na vlastitom obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu izravno prodaju krajnjem potrošaču u proizvodnim objektima seljačkih ili obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ako se prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda obavlja na tržnicama i otvorenim prostorima.

(2) Prodajom na tržnicama i otvorenim prostorima iz stavka 1. ovoga članka smatra se isključivo prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda krajnjem potrošaču koja se obavlja na neki od sljedećih načina:

- na štandovima i klupama na tržnicama na malo
- na štandovima i klupama izvan tržnica na malo.

Opća načela vođenja knjigovodstva i evidencija**Članak 65.**

Knjigovodstvo se mora voditi u skladu s propisima i na način da stručna treća osoba može u primjerenom roku steći pregled nad poslovanjem poduzetnika te na-stankom, razvojem i okončanjem poslovnih događaja.

Knjigovodstvene isprave i evidencije**Članak 66.**

(1) Knjiženja i druga evidentiranja treba obavljati potpuno, točno, pravodobno i uredno. Primitke i izdatke blagajne (gotovinski promet) treba bilježiti slijedom njihova nastanka svakodnevno.

(2) Bilježenje podataka u poslovne knjige mora se temeljiti na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama.

(3) Knjigovodstvene isprave koje su izrađene na papiru mogu se pretvoriti u elektronički zapis ako se osigura vjerodostojnost podrijetla, cjelovitost sadržaja i čitljivost od trenutka pretvorbe do kraja razdoblja propisanog za čuvanje knjigovodstvene isprave.

(4) Smatra se da je isprava za knjiženje uredna kad se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovne promjene povodom koje je sastavljena. Vjerodostojna je isprava ona koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.

(5) Knjiženja i druga evidentiranja ne smiju se mijenjati na način da se prvotni sadržaj više ne može utvrditi. Ne smiju se obaviti ni izmjene takvog značaja da je neizvjesno jesu li provedene odmah ili naknadno.

(6) Evidencije o dnevnom gotovinskom prometu moraju se voditi na mjestu na kojem se ti primici ostvaruju i u svakom trenutku moraju biti dostupne poreznom tijelu u postupku poreznog nadzora.

(7) Smatra se da se poslovne knjige, osim evidencija o dnevnom gotovinskom prometu, vode pravodobno ako se njima osiguravaju podaci bitni za pravodobno utvrđivanje i prijavljivanje (izvješćivanje) te plaćanje poreznih obveza.

(8) Poslovne knjige i druge evidencije moraju se voditi u skladu s načinom oporezivanja poreznog obveznika i prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva. Obveznici poreza na dohodak vode jednostavno knjigovodstvo, a obveznici poreza na dobit dvojno knjigovodstvo.

(9) Poslovne knjige i druge evidencije mogu se voditi i u elektroničkom obliku ako ti oblici knjigovodstva, zajedno s pritom primijenjenim postupcima, odgovaraju temeljnim načelima urednoga knjigovodstva. Kod evidencija koje se vode samo prema poreznim propisima način vođenja mora odgovarati svrsi koju evidencije trebaju ispuniti za oporezivanje. Pri vođenju poslovnih knjiga i drugih evidencija u elektroničkom obliku mora se osigurati da podaci u roku čuvanja budu raspoloživi i da se u svako doba unutar primjerenog roka mogu učiniti čitljivima. Tijek postupka mora se zajedno sa svim promjenama dokazati pomoću sustavne dokumentacije.

(10) Poslovne knjige i druge evidencije s pripadajućom dokumentacijom moraju se voditi i čuvati na način da su dostupne poreznim tijelima, i to:

- 1) u poslovnim prostorijama ili ako nema poslovnih prostorija, u stanu poreznog obveznika ili
- 2) kod opunomoćenika ili
- 3) kod osobe koja za poreznog obveznika vodi poslovne knjige.

(11) Ako za stalne poslovne jedinice u inozemstvu, prema inozemnim propisima, postoji obveza vođenja knjigovodstva koju porezni obveznik ispunjava, poslovne se knjige i druge evidencije ne moraju voditi i čuvati u tuzemstvu. U tom se slučaju stajnja i poslovni rezultati iz knjigovodstva u inozemstvu moraju preuzeti u knjigovodstvo tuzemnoga poreznog obveznika ako su bitni za oporezivanje, uz naznaku i obrazloženje određenih prilagodbi tuzemnim poreznim propisima.

(12) Ako porezni obveznik vodi knjige i druge evidencije koje nisu zakonom propisane kao obveze, a koristi ih za utvrđivanje porezne obveze, dužan ih je voditi u skladu s odredbama ovoga članka.

(13) Ako se za knjiženja ili druga evidentiranja koristi jezik i pismo koji nisu u službenoj uporabi, porezno tijelo zatražit će ovjereni prijevod na hrvatski jezik i latinično pismo. Ako se koriste kratice, brojke, slova ili simboli, onda njihovo značenje mora biti jednoznačno utvrđeno.

(14) Na početku poslovanja porezni obveznik mora popisati svu imovinu i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti. Takav se popis mora sastaviti i krajem svake poslovne godine kao godišnji popis.

(15) Osim godišnjeg popisa, porezni obveznik mora popisati imovinu i obveze i u drugim slučajevima, a posebno po nalogu poreznog tijela u postupku poreznog nadzora, pri promjenama cijena dobara ili poreznih stopa ako je to bitno za oporezivanje isporuka tih dobara, kod statusnih promjena i kod otvaranja postupka stečaja ili postupka likvidacije ili prestanka obavljanja djelatnosti.

(16) Kod promjene cijena dobara iz stavka 14. ovog članka nije nužan popis imovine ako se u knjigovodstvenim evidencijama mogu osigurati podaci o vrijednosti robe na zalih.

(17) Popisne liste smatraju se knjigovodstvenim ispravama.

(18) Evidencije i isprave o dnevnom gotovinskom prometu, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave te druge evidencije čuvaju se deset godina od početka tjeka zastare, ako posebnim propisom nisu propisani dulji rokovi.

(19) Ministar financija pravilnikom će propisati način osiguranja vjerodostojnosti podrijetla, cjelovitosti sadržaja i čitljivosti knjigovodstvene isprave pretvorene u elektronički zapis za porezne potrebe.

Elektronička obrada podataka

Članak 67.

(1) Porezni obveznici i osobe koje za poreznog obveznika vode poslovne knjige, a koji vode podatke u elektroničkom obliku moraju na zahtjev poreznog tijela:

- 1) uručiti u elektroničkom obliku poslovne knjige, evidencije, izvješća i druge podatke koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice, a koji su vođeni i organizirani u računalnim datotekama u standardnom obliku, omogućujući jednostavno daljnju elektroničku obradu podataka
- 2) omogućiti pristup i nadzor podataka elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća
- 3) omogućiti pristup drugim podacima koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice, kao što su mrežni podaci, podaci na internetu te pohranjeni računalni podaci, bez obzira gdje se nalaze
- 4) omogućiti pristup i nadzor softveru i hardveru i bazama podataka koji se koriste kao dio sustava za elektronički vođene poslovne knjige, evidencije, izvješća i druge podatke koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje pore-

zne osnovice te provjeru primjerenosti elektroničkih programa i elektroničke obrade podataka.

(2) Podaci iz stavka 1. ovoga članka moraju biti osigurani na jedan od sljedećih načina:

- 1) putem elektroničkih medija
- 2) korištenjem modernih telekomunikacijskih usluga
- 3) izravnim spajanjem poreznog tijela na sustav poreznog obveznika (lokalna veza) ili
- 4) neizravnim spajanjem poreznog tijela na sustav poreznog obveznika preko telekomunikacijskih linija (daljinska veza).

(3) Porezno tijelo može poduzimati mjere radi osiguranja dokaza kao što su popisivanje ili zaplijena računala i druge opreme na kojoj se nalaze podaci, kao i kopiranje mrežnih podataka, podataka na internetu i podataka s računala i druge opreme.

(4) U slučajevima iz stavka 2. ovoga članka mora biti osigurana odgovarajuća zaštita, tajnost i cjelovitost podataka.

(5) Porezni obveznici koji poslovne knjige, evidencije, izvješća i druge podatke koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice vode u elektroničkom obliku za svrhe oporezivanja moraju:

- 1) čuvati podatke u elektroničkom obliku
- 2) dopustiti pristup tim podacima u elektroničkom obliku
- 3) osigurati čitljivost izvornih podataka bez obzira na okolnosti promjene opreme korištenih sustava ili programa
- 4) osigurati pravilno spremanje i čuvanje podataka za propisano razdoblje u skladu sa člankom 66. stavkom 17. ovoga Zakona
- 5) omogućiti pristup elektronički vođenim poslovnim knjigama, evidencijama, izvješćima i drugim podacima koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice i u slučajevima kada se čuvaju u elektroničkom obliku kod drugih osoba ili u drugim zemljama
- 6) pohraniti i čuvati podatke u obliku koji dopušta nadzor u razumnom vremenu
- 7) omogućiti kopiranje podataka s mrežnih podataka, podataka na internetu i podataka s računala i druge opreme.

(6) Ako porezni obveznici obavljaju svoje poslovanje elektroničkim putem, moraju osigurati izvornost primljenih i izdanih isprava i drugih podataka te cjelovitost njihova sadržaja.

(7) Na zahtjev poreznog tijela porezni obveznici moraju staviti na raspolaganje dokumentaciju o elektroničkom sustavu korištenom za vođenje poslovnih knjiga, evidencija, izvješća i druge podatke koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice.

Dokumentacija mora sadržavati opis:

- 1) elektroničkog sustava (dizajn, konstrukcija i rad)
- 2) podsustava i datoteka (sadržaj, struktura, linije za komunikaciju)
- 3) funkcionalnih procedura koje su dio elektroničkog sustava
- 4) kontrole koja osigurava točnost i pouzdanost postupaka i funkcioniranja elektroničkoga sustava
- 5) kontrole koja sprječava neovlaštene dopune, izmjene ili brisanja elektronički pohranjenih podataka.

(8) Svaka izmjena u elektroničkom sustavu (elektronički programi, procedure i datoteke) mora biti dokumentirana u vremenskom redosljedju izmjena, s datumom izmjene i obrazloženjem razloga, tipa i posljedica izmjene.

(9) Porezni obveznik i osobe koje za poreznog obveznika vode poslovne knjige ne mogu ni u kojem slučaju dostaviti podatke u papirnatom obliku.

(10) Podaci moraju biti dostavljeni u formatu prilagođenom standardima koji se objavljuju na mrežnim stranicama Ministarstva financija – Porezne uprave.

(11) Ministar financija pravilnikom će propisati oblik, sadržaj, rok i način dostave poslovnih knjiga, evidencija, izvješća i druge podatke koji izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice koji se čuvaju u elektroničkom obliku.

...

Odjeljak 8. POREZNA ZASTARA

Zastara

Članak 108.

(1) Pravo i obveze poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pravo i obveza poreznog tijela na naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe te pravo poreznog obveznika na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe zastarijeva za šest godina računajući od dana kada je zastara počela teći.

(2) Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći istekom godine u kojoj je nastala porezna obveza. Nastanak porezne obveze propisan je posebnim poreznim zakonima.

(3) Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata sukladno članku 28. ovog zakona počinje teći istekom godine u kojoj je donesena pravomoćna presuda za kazneno djelo.

(4) Zastara prava na naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili istekom godine u

kojoj je postalo izvršno rješenje kojim je porezno tijelo utvrdilo poreznu obvezu i kamate odnosno istekom godine u kojoj je porezna obveza dospjela.

(5) Zastara prava na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat.

(6) Ako se radi utvrđenja poreza i kamata ili naplate poreza, kamata i troškova ovrhe vodi postupak pred sudom, za vrijeme trajanja tog postupka zastara ne teče.

(7) Zastara prava na naplatu porezne obveze, kamata i troškova ovrhe ne teče niti u slučajevima propisanim ovim zakonom i posebnim propisima.

(8) Ako porezni obveznik podmiri poreznu obvezu nakon nastupa zastare, ima pravo na povrat plaćenog poreza i pravo na kamate od dana podnošenja zahtjeva.

Članak 109.

(1) U vrijeme zastare uračunava se i vrijeme koje je proteklo u korist prednika poreznog obveznika.

(2) Na nastup zastare prava na utvrđivanje po službenoj dužnosti dužna su paziti prvostupanijska porezna tijela do donošenja i dostave poreznog rješenja.

(3) Na nastup zastare prava na utvrđivanje po službenoj dužnosti dužna su paziti i drugostupanijska tijela do donošenja i dostave rješenja o žalbi.

(4) Ako tijela iz stavaka 2. i 3. utvrde da je nastupila zastara prava, na utvrđivanje trebaju rješenjem utvrditi nastup zastare i obustaviti postupak.

(5) Ako u upravnom sporu sud poništi porezno rješenje i vrati na ponovno odlučivanje, a u međuvremenu je nastupila zastara prava na utvrđivanje, nadležna porezna tijela će rješenjem utvrditi nastup zastare i obustaviti postupak.

(6) Na zastaru prava na naplatu po službenoj dužnosti dužno je paziti prvostupanijsko tijelo do donošenja rješenja i dostave rješenja.

(7) Drugostupanijska tijela dužna su po službenoj dužnosti paziti je li u trenutku donošenja prvostupanijskog rješenja nastupila zastara prava na naplatu.

(8) Rješenje o utvrđivanju ili naplati porezne obveze, kamata i troškova ovrhe donešeno nakon nastupa zastare je nezakonito.

(9) Porezni dug za koji je utvrđena zastara prava na utvrđivanje ili naplatu porezne obveze, kamata i troškova ovrhe otpisuje se iz poreznih evidencija.

(10) Iznimno od stavka 4., kad protekne vrijeme zastare, porezno tijelo čija je tražbina osigurana zalogom ili hipotekom može se namiriti samo iz opterećene stvari ako je drži u neposrednom posjedu ili ako je njegovo pravo upisano u javnoj knjizi. Zastarjela tražbina po osnovi kamata ne može se namiriti ni iz opterećene stvari.

(11) Na zastaru prekršajnog progona, izvršenja prekršajnopравnih sankcija, izvršenja oduzimanja imovinske koristi, oduzimanja predmeta i troškova prekršajnog postupka primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje prekršajni postupak.

(12) Na nastup zastare prava na povrat porezno tijelo pazi po službenoj dužnosti.

Bilješke

Blank lined area for notes.